

Kobbersmedene i Særdeleshed de mindre, og det er endog ret rimeligt, at Kobbersmedene selv ville hente eller forfrive visse Slags Varer fra Fabrikkerne, som det ikke saa godt betaler sig for dem selv at udføre. Kobberværkerne ville saaledes rimeligvis istedetfor den Affætning, de tabe, erholde en naturlig Erstatning, idet de komme til at forsyne Kobbersmedene med enkelte Varer, medens de gjerne kunne vedblive at have Udsalg i Byerne, og det vil rimeligvis vare temmelig længe, inden den aabnede Concurrance aldeles vil udelukke dem fra Affætning paa Landet. Saaledes synes det mig, at det vil ordne sig paa den naturligeste og bedste Maade: Kobberværkerne ville i Diebliffet Intet tabe, og Tid efter anden ville de lære at lempe deres Bedrift saaledes, at den kan gaae over til den Udførelsesmaade, som herefter bliver dem indrømmet, og som bliver dem fordeeltigt. Beboerne ville ikke komme til at savne disse Varer, men ville modtage dem i deres Hjem som hidtil, og Kobbersmedene ville, saavidt jeg veed, erholde et meget væsentligt Dnsse opfyldt; thi jeg har hørt af flere Kobbersmedemestere, at, naar kun den Tilladelse vilde blive givet dem, saa vilde de ansee sig skadesløsholdte, og, om end ikke alle have samme Mening for Diebliffet, saa tør jeg haabe, at de Tid efter anden ville indsee, at Saadant i Grunden er dem alle meest tjenligt.

**Indenrigsministeren:** Idet jeg holder mig til, hvad jeg tidligere har yttret om at give Huseerfriheden fri for alle Kobbersmede, skal jeg tillade mig yderligere at bemærke, at det er muligt, at, naar Friheden saaledes blev almindelig og Fabrikkerne skulde indfræntes til alene at udføre de større Arbejder, de da ikke ville finde deres Fordeel ved at fortsætte denne Drift. Jeg troer ogsaa, at det vil have særlig Vanskelighed netop med Hensyn til den flensborgske Fabrik, som har Privilegium til Affætning over hele Landet. Regjeringen har, for om muligt at see dette Spørgsmaal afgjort, hidtil undladt i Anledning af det sidste Thronskifte, at confirmere de Bevillinger, der ere afgivne til de forskjellige Kobberværker, og jeg troer, at det vilde være hensigtsmæssigt for Tiden, at Thinget ogsaa

udsatte denne Sag. Jeg tillader mig derfor at henstille til den ærede Forslagsstiller, om han ikke maatte finde sig foranlediget til at tage sit Forslag tilbage.

**Munizbøll:** Efter hvad den ærede Indenrigsminister har yttret, tager jeg mit Forslag tilbage.

**Formanden:** Forslagsstilleren har saaledes taget sit Forslag tilbage. Jeg veed ikke, om nogen Anden optager det.

**Grundtvig:** Jeg optager det (Munterhed).

**Formanden:** Den ærede Rigsdagsmand for Præsto Amts 4de Valgkreds, der saaledes har optaget Forslaget, har Ordet.

**Grundtvig:** Ja! Thinget kan nok fristes til at smile over, at jeg optager dette Lovforslag, som angaaer en Sag, der vistnok ikke kan siges at høre til min Kreds, uden forsaavitt som Alt, hvad der har Ret til at komme til Orde i Folkethinget, ogsaa hører til den Kreds, hvori jeg for Diebliffet har den Ære at være. Forholdet mellem Fabrikker og de enkelte Haandværkere er et Forhold, som jeg, uden egentlig at høre til dem, som ere bekendte med disse Sager, dog godt veed er et meget vigtigt og meget vanskeligt Forhold i vore Dage; men der kan da ikke, mener jeg, fornøftigvis være noget Spørgsmaal, og har, saavidt jeg veed, heller ikke været noget Spørgsmaal om, at det da er de enkelte Haandværkermestere og ingenlunde Fabrikkerne, som staae nogen Fare, naar de have lige Rettigheder. Det er, mener jeg, høist rimeligt, at, ligesom det er gaaet i England, og for det Meste vil gaae ethvert Sted, hvor Fabrikdriften tager Overhaand, og hvor der er store Capitaler, saaledes vil det ogsaa her blive Tilfældet, at den egentlige Haandværksdrift vil blive saa sygelig, at den vil hændse af sig selv. Jeg kan derfor ikke Andet end i høieste Maade forundre mig over at høre af den høitærede Indenrigsminister og fra Andre her i Salen, at man skulde, for at hjælpe paa Fabrikkerne, for at de ikke skulde forgaae, nægte de enkelte Haandværkermestere de samme Rettigheder, som Fabrikkerne have (Nei!); thi var det ikke den Rettighed, som Fabrikkerne have til at omføre Kobbertøi, der ikke skulde tilstaaes Kob-